

33:1 vay sana: Asur'a karşı önceki peygamberliklerin (8; 10:24-34; 20; 28) bildirilişinden bu yana olup bitenler şunlardı:

1. Sanherib'le yapılmış görüşmeler sonuç vermedi (33:7).
2. Sanherib'in Yahuda'ya zorla yüklediği (2. Krallar 18:14) parasal cezanın ödenmesine karşın bunun bir yararı yoktu (33:18).
3. Asur kralı halen hoşnut değildi. Saldırmaya, yağma etmeye başlamıştı. Yollar boştu; ticaret ve yolculuk korkudan kesilmişti (33:8). Yahudalılar dehşet ve kargaşa içinde yaşıyorlardı.

Bu ortamda Yeşaya yeniden düşmanın yakında yenileceği, Yerusaleml'in de onun elinden kurtulacağını bildirmek üzere çağrıldı.

vay: Tanrı'nın kutsal öfkesi günahlıya yöneliktir (Mezmun 7:11-13; Romalılar 2:8,9). O, yapılan kötülükten nefret eder (Yeremya 44:4; Habakkuk 1:13; Romalılar 1:18).

1. Tanrı'nın ağzından çıkan «vay» ağır bir yargıyı betimler -- zarar, keder, yıkım, ölüm (Çıkış 34:7; Süleyman'ın Meselleri 11:21; Romalılar 2:6).
2. Yargı, işlenen suçla orantılıdır (Luka 12:47,48; Yuhanna 9:41; 15:22; Romalılar 2:12).
3. Doğruluk Tanrısı, çok kez günahlıları kendi yaptıkları kötülükle cezalandırır («Harabeler yapmayı bitirince, sen de harap edileceksin; hainliğine son verince, sana da hainlik edecekler.» «Seni kendi kötülüğün tedip edecek» Yeremya 2:19; Yusuf'un kardeşleri, Tekvin 37:18-28; 42:3,6-17, v.s.; Davut, 2. Samuel 11:3-4,14-17; 12:13-14; Vahiy 13:10; 18:6). «Hangi ölçekle ölçerseniz, size de aynı ölçek uygulanacak» (Matta 7:2).
 - a. Kılıç çekenler kılıçla ölür (Matta 26:52).
 - b. Başkalarını kandıran, kendisinden kurnaz bir kişiyle karşılaşır (Süleyman'ın Meselleri 20:17).
 - c. Para hırsı olan kişiye sonunda zenginliği sorun olur (Mezmun 39:6c; Süleyman'ın Meselleri 11:28).
 - ç. Tanrı'yı reddeden, batıl inanca yönelir (Romalılar 1:23).

harabeler yapan, hain: Asur'un eylemlerinin etkisi betimlenir (33:1,8,9). Asur'dan kat kat güçlü olan Yahve de tanıtılır (33:2-6,10-12). Sanherib'in ister istemez Tanrı'nın yetkisine boyun eğeceği kesindir (30:31; 31:8). Bu bölüm, Yeşaya'nın Sanherib'le ilgili son peygamberliğini izler (33:19). Tarih, İ.Ö. 713 yılıydı.

Asur, Yahuda'yla yaptığı barış antlaşmasını bozdu. Ona sığınarak antlaşma yapmış olan Yahuda'ya ne acıdı ne de gerçeği söyledi. Acıma ve gerçek Tanrı'nın hem insanlarda hem de uluslarda aradığı erdemlerdir. Bu nitelikleri vicdansızca bir yana itenler, Tanrı'nın öfkesini davet ederler (10:12; Habakkuk 2:8).

sen harap edilmedin, sana hainlik etmediler: Bu sözlerde üstü kapalı bir tehdit bulunur.

harabeler yapmayı bitirince: Yunus'un bildirdiği uyarıların sonucunda Asur'un başkenti olan Nineve «kötü yollarından döndü» (Yunus 3:5,10). Ama bundan sonra Asur kötülüğünden Tanrı'ya bir daha dönmedi. Dönseydi Tanrı'nın ona da kayrayla davranacağına ilişkin bir ümidi olacaktı (Daniel 4:27). Ama Asur'un başlattığı kıyımın önüne geçilemezdi. Tanrı'nın izin verdiği son hainliğe dek iğrençliğini sürdürmek arzusundaydı. Günahının kabını doldurmaya, hatta taşırmaya çabalıyordu. Üzerine gelecek olan yargıyı umursamadı.

Başka ulusları eline geçiren bir ülke, dinlenmek için duramaz. Yengileri düşmanlarının sayısını o denli çok arttırmıştır ki, eğer saldırmazsa birileri ona saldıracaktır.

sana da hainlik edecekler:

1. Tanrı'nın göndereceği melek Asur ordusunu mahvedecekti; malları Yahudalılar tarafından yağmalanacaktı.
2. Kildaniler, Asur egemenliğine karşı hainlik edip ayaklanacak, kendi devletlerini kuracaklardı.
3. Sanherib'in iki oğlu alçaklık edecek ve babalarını vuracaklardı.

33:2 ya Rab, bize lütfeyle: Peygamberliğin ortasında bir duanın bulunmasıyla sık karşılaşılmaz. Bu durum peygamberin heyecanını gösterir. Yeşaya'nın duası, yüreğinden gelen bir yakarış olmakla birlikte başkaları için bir örnektir. Ruhu kargaşalığın Tanrı'nın amacıyla uyum içinde olduğunu algılar, O'nun bakış açısını temsil etmeyi arzular.

Seni bekledik: Yahudalılar'ın güvendikleri Asurlular'ın güvenilmez oluşu ortaya çıkmıştı. Onlar artık Mısırlılar'a da bel bağlamaktan vazgeçmişlerdi. Tanrı'nın koşullarına boyun eğerek yalnızca O'nu bekliyorlardı (8:17; 26:8).

her sabah bize bazu ol: Tanrı'nın kolu, gücünün simgesidir, tehlikedekileri kurtarır (Çıkış 15:16; Eyup 40:9; Mezmur 44:3; 77:15; 89:21; 98:1). Bu düşünce değerlendirildiğinde Yeşaya'nın duası o denli etkin oldu ki, bu zorlu durumun değişeceğine ilişkin bazı belirtiler görüldü: «Rab yükseldi» (Sayılar 10:35; Mezmur 68:1). Düşman Mesih inanlısının dua etmesini görünce titrer.

Yalnız tehlikede değil, Tanrı'nın kolu her an inanlıları kayırmaya hazırdır. Sabah ışığı, akşam gölgeleri, mevsimler gibi O'nun kimi lütufları bir perde arkasında saklanmışçasına pek göze batmaz. Ne var ki, bunlar ara sıra değil düzenli olarak yenilediği için değerleri ölçülemez. Davut'un yazdığı gibi, «Tanrı'nın lütfu süreklidir» (Mezmur 52:1).

«Her gün yükümüzü taşıyan Rab» (Mezmur 68:19)! Kişi her yeni günün başlangıcında kendi kolunun onu korumaya, kaldırmaya, gereksinimlerini sağlamaya yeterli olmadığını Tanrı önünde itiraf etmelidir. Tanrı'nın inanlıyı imansızlığın uçurumundan, bir tutkunun gücünden, yalnızlığın ümitsizliğinden, zararlı bir ilişkiden, yersiz suçlamalardan kurtarmasının değerini kim ölçebilir? Tanrı inanlıya pazu olduğu gibi -- şaşırtıcı bir şey! -- onun sıkıntılarında da sıkılır (63:19; Luka 19:41; Yuhanna 11:35; İbraniler 4:15). İnanlının onu böylesine seven Tanrı'ya yaşamını adaması da onun şükran borcu değil mi? Hem kendisinin hem de önderlerinin Tanrı'nın benzerliğinde bulunması, O'nun istemini yerine getirmeleri için güç ve cesaretle donatılmaları konusunda dua etmelidir.

sıkıntı vaktinde bize kurtuluş da ol: Ne ümit dolu bir dua! Tanrı Yahuda'yı sıkıntıdan kurtarabilirdi. Yeşaya bundan emindi. Bu duanın iki aşaması vardır:

1. Tanrı'nın, Yahuda'nın düşmanlarını geri çevirerek ya da yok ederek onları toplumsal düzensizlikten, savaş ve sürgün tehdidinden özgür kılacağına, onları yeniden bolluk ve esenlik içinde yaşatacağına ilişkin yüzeysel bir iman belirtmiş olabilirlerdi. Yüzeysel denmesinin nedeni, bu nitelikte bir iman yalnızca fiziksel rahatlıkla ilgilenir. Örneğin, zina işleyen bir kadının, «Ya Rab, sana karşı günah işledim. Hamile kalmayayım» diyerek dua etmesi, onun çok yüzeysel olan imanını gösterir. Günahı için af dilemesine karşın günahına neden olan tutumdan arıtılmasını ve kutsallığı bozan düşüncelerinin Tanrı Sözüne uygun kılınmasını hiç önemsemez. Yalnızca günahının bedensel sonucuyla ilgilenir.
2. Yalnız bedensel sonuçlarla değil, öncelikle ruhsal etkenlerle ilgilenen bir iman arzulanmaktadır. Bu düzeyde iman eden kişi, Tanrı'nın ona kurtuluş sağlaması için yalvarmakla birlikte onu zor duruma düşüren günahı da arıtılmayı arzular. Kurtuluş ilkin kişinin günahı temizlenmesini

ve Tanrı'nın benzerliğinde bulunmasını içerir. Bunu anlamak ruhsal olgunluk açısından son derece önemlidir.

33:3 velvelenin gürlemesinden: (29:6; 30:27; Vahiy 1:15)

kavimler kaçtılar ... milletler dağıldılar: (Mezmur 68:1,2). Kavimler, çeşitli uluslardan gelerek Sanherib'in büyük ordusunu oluşturan çok sayıdaki gruptur.

33:4 çapul malınız öyle devşirilecek: (Süleyman'ın Meselleri 13:22)

33:5 Rab yükseldi: Tanrı'nın Asur ordusunu yıkıma uğratması, bu olayı duyanların O'nu yüceltmesine neden oldu (Çıkış15:14-16).

Sion'u adalet ve doğrulukla doldurdu: Tanrı'nın Asur'u mahvetmesi, bir yönden de Yahudalılar'ın günahtan Tanrı'ya dönerek adalet ve doğrulukla davranmalarına bağlıydı (1:26).

33:6 sen: Eskiden yazılarda öznenin sürekli değişmesine sık sık rastlanırdı. Yeşaya «sen» sözcüğünü kullanarak:

1. Birinci ayette Asur'a seslendi.
2. İkinci ayette Tanrı'ya dua etti.
3. Üçüncü ve dördüncü ayetlerde yeniden Asur'a «sen» olarak seslendi.
4. Altıncı ayette Yahuda'ya «sen» olarak seslendi.
5. Ama yedinci ayette Yahuda'yla ilgili bildiriye üçüncü şahıs kullanarak yazdı.

emniyet, kurtuluş, hikmet ve bilgi bolluğu:

1. Emniyet:
İlkin Tanrı halkını düşmanlarından özgür kılacak ve onu güvenlik içinde oturtacaktır. Yahudalılar dua ettikleri gibi (33:2) kurtulacaklardır.
2. Kurtuluş:
Düşmanlarından kurtulmasıyla birlikte Yahuda'nın bu yargıyı gerektiren günahlardan da kurtulduğu düşünülmektedir (33:24), çünkü günahlarından arılmamış bir halk adalet ve doğrulukla dolu olamaz (33:5), bilgece ve bilgili bir biçimde davranamaz.
3. Hikmet (Süleyman'ın Meselleri 9:10) «Rab korkusu, senin hazinen odur» (Mezmur 111:10; Süleyman'ın Meselleri 10:22; 15:16):
 - a. Bilge kişi sarsılmaz temelin, güvenliğin ve gücün kaynağını anlar.
Ulusların gücünün, parasının çokluğu, bulunduğu coğrafyanın yararlılığı, ordusunun görkemi, vatandaşlarının eğitimi gibi etkenlere dayandığı sanılır. Ama bilgelikle donatılmış bir kişi, bu dışsal etkenlerin bir ulusu ayakta tutamadığını anlar. Ahlaksızlık ve bölünmeler bir ulusun temellerini çürütür, ama doğruluk ulusal yaşamın sürekliliğini sağlar. Doğruluk yoksunluğu kargaşa oluşturur; herkes kendi gözünde uygun bulduğunu yapar. Bilgelik günaha karşı etkin çabaların gerçekleşmesini sağlar (Markos 9:43-47).
 - b. Bilge kişi zenginliği doğru değerlendirir.
Tanrı önünde doğru sayılmanın en üstün zenginlik olduğunu anlar, yaşamını ruhsal zenginlikleri elde etmeye adanır (Matta 6:33; Markos 8:36).
4. Bilgi bolluğu:

İnsanlar kendi bedenlerinde tutsaktırlar. Duyularıyla dış ve maddesel dünyayı anlamaya çabalarlar. Algılama organlarıyla edindikleri bilgiye fazla değer verince görünmeyen dünyanın ve ruhsal gerçeklerin önemini küçümserler. Kutsal Yazı bilgiye ilişkin neler öğretir?

- a. Kutsal Yazı'da «bilgi» sözcüğünün ilk kullanılışı olumsuz bir bağlamda geçer (Tekvin 2:9,17).
- b. Tanrı bilgi Tanrısı'dır (1. Samuel 2:1).
- c. Gerçek bilgi Tanrı'dandır (Süleyman'ın Meseller 2:6).
- ç. Bilgelik ve bilginin tüm hazineleri Mesih'te saklıdır (Koloseliler 2:3).
- d. Tanrı insanların yararlı bilgiyi öğrenmelerini ister (Çıkış 31:2; 2. Tarihler 1:12).
- e. Yararsız bilgi de vardır (Eyup 15:2; Romalılar 10:2; 2. Korintliler 10:5; 2. Timoteos 3:7).
- f. Yararlı olsun, yararsız olsun, öğrenilecek bilgi seçilebilir (Süleyman'ın Meselleri 15:14; 18:15; 19:27; 23:12).
- g. Her kaynaktan edinilen bilgi Kutsal Yazı'yla karşılaştırılmalıdır (2. Korintliler 10:5; Koloseliler 3:9,10).
- ğ. Yanlış bilgi doğruluktan saptırır (Yeşaya 47:10; Romalılar 1:28).
- h. Bilgi eksikliği yargı gerektirir (Hoşea 4:6).
- ı. Bilgi, başkasını gücendirmek için kullanılmamalıdır (1. Korintliler 8:11).
- i. Bilgi günlük yaşama düzen getirir (1. Petrus 3:7).
- j. Bilgi gücü artırır (Süleyman'ın Meselleri 24:5).
- k. Bilgiyi aşan erdemler de var (Efesliler 3:19).

Rab korkusu, senin hazinen odur: Sanherib'in komutanlığında Asur ordusu Yahuda'nın tüm duvarlı kentlerini ele geçirdi (36:1), ulusun varını yoğunu mahvetti (33:9; 2. Krallar 19:17). Sanherib Hizkiya'nın hazinesindeki altın ve gümüşü vergi olarak aldı (2. Krallar 18:14-16). Ne var ki, Asurlular Yahuda'yı en değerli varlığından yoksun bırakmadı. Hizkiya'nın günlerinde Yahuda Rab korkusu açısından zengindi.

33:7 Yeşaya, 33:1-6 ayetlerinde özetlediği bilginin ayrıntılarını şimdi açıklar. İlk Yahuda'nın alçaltılmış durumunu (33:7-9) belirtir, sonra Yahve'nin Kendini yücelteceğini (33:10) ve anızın ateşte yanışı gibi Asur'un yenilişini betimler.

Yahuda'nın alçaltılmasıyla ilgili şu dersler öğrenilebilir:

1. Ulusal yargı, ulusal günah bittikten sonra son bulur (Yunus 1:2; 3:4-10).
2. Ulusal yargıyı önlemek için en yararlı yöntem, her vatandaşın günden Tanrı'ya dönerek kişisel doğrulukla donatılmasıdır (Hezekiel 18:30-32).
3. Günah Tanrı'ya 180° dönmek, günahlinin bağışlanmasını sağlar (55:7; Hezekiel 18:21-23).

onların yiğitleri dışarıda feryat ediyorlar, barış ulakları acı acı ağlıyorlar: Tanrı onları özgür kılmadan önce Yahudalılar'ın perişanlığı anlatılır (33:7-9). Yahuda yiğitleri Asur'a karşı savaşmak istemelerine karşın o vahşi ordu karşısında kendilerini güçsüz buldular. Asur'la barış antlaşması yapmaya gönderilen temsilciler acımasızca geri çevrildiler (2. Krallar 18:14,18,37). Hizkiya'nın Sanherib'e birkaç kez barış elçisi gönderdiği sanılmaktadır.

33:8 büyük yollar ıssız, yoldan geçen kalmadı: Asur, Yahudalılar'ı öylesine dehşete düşürmüştü ki, halkın yolculuk etmesi olanaksızdı (Hakimler 5:6). Ticaret durdu. Ama daha da kötüsü, Yerusalem'e gidip tapınakta Tanrı'ya kurban kesilemiyor, bayramlar kutlanamıyordu.

düşman ahdi bozdu, şehirlere hor gözle baktı, insanı saymadı: Kral Hizkiya, Asur'un Yahuda'ya saldırmasını önlemek için kral Sanherib'e büyük ölçüde altınla gümüş göndermişti (2. Krallar 18:14,17). Asur, Yahuda'yı rahat bırakacağı yerde ona aç gözle baktı. Kimseye acımadan kentleri teker teker nasıl yeneceğini düşünürken ağzı sulanıyordu. Kısa bir süre içinde Yerusalem'in kapısına dayandı.

hor gözle baktı: (10:9; 36:18-20)

33:9 Libnan, Şaron, Başan, Karmel: ¹Libnan erz ağaçlarıyla (14:8), ¹Şaron gülleriyle, Başan sığırlarıyla, ¹Karmel tahılıyla tanınmıştı. Ürettikleriyle ün kazanan bu bölgeler, çöle dönüşerek eski durumlarını arayacaklardı. Onların bu durumu ya Asur'un saldırılarının sonucunda gerçekleşmişti ya da Lübnan'ın utanması ve solması, v.s. simgesel bir anlam -- Yahuda ile birlikte yas tutmaları, üzüntülerini yansıtan giysi giymeleri -- açıklanmakta olabilir.

33:10 şimdi: (18:4'le ilgili notu inceleyin; 13:22; 42:14; 60:22)

Tanrı'nın araya girmesi sık sık son anda olur. İbrahim İshak'ı kurban etmek üzereyken Tanrı'nın meleği onu durdurdu (Tekvin 22:10-12). İsraililer, denizle Mısırlılar arasında sıkıştığı zaman Tanrı denizde yol açtı (Çıkış 14:10-22). Elişa düşmanlarının eline düşmek üzereyken Tanrı onları kör etti (2. Krallar 6:15-18).

Tanrı tam zamanında yargılar.

1. Suçlu kişiler en uygun anda yargılanır.

İnsanlar günahlarının kabını taşıyan son damlaya ulaşmadıkça Tanrı onları yargılamaz (Tekvin 15:16). O'nun günahlılara acıyor olması, yargıyı uygun zamana dek erteler. Ne zaman günahının söz dinlemezliği ve gururu doruğa ulaşırsa Tanrı onu yargılar. İ.Ö. 700 yılında Sanherib'in komutanlığında Asur egemenliğinin doruğuna ulaşmıştı. Kibrin son aşamasına gelmişken Tanrı, Sanherib'e sınır çekti (2. Krallar 19:22-28). Nebukadnetsar da yüceliği ve övünmesinin doruğunda olduğu bir sırada alçaltıldı (Daniel 4:29-33). Haman (Ester 5:11) ve Kral Hirodes (Haberciler'in İşleri 12:21-23) gibi kişiler büyüklük taslamayı sürdürürken Tanrı yaşamlarını söndürdü.

2. Genellikle Tanrı birini yargılarken bir başkasını kurtarır.

Tanrı günahını itiraf edip yakaranları duyar, yardımlarına koşar (Mezmur 130:1,2,5-8).

a. Mısır ordusu denizde boğulunca İsraililer kurtuldu.

b. Sanherib'le Asurlular yargılandığında Hizkiya'yla Yahudalılar kurtuldu.

c. Haman idam cezasına çarptırılınca Mordekay kurtuldu.

kalkacağım: Bazen Tanrı araya girmeksizin olayları izler (18:4). Yahuda'nın düşmana karşı direnmek için tüm gücü tükendi, başvurduğu her çarenin işe yaramaz olduğu apaçıktı. O durumda Tanrı, yardım etmesini engelleyen imansızlığın (Matta 13:[54-]58; 17:19-20; Markos 6:4-6; 9:24; 16:14; Romalılar 11:20; İbraniler 3:12,19; 4:11) kaldırıldığını görünce harekete geçebildi (31:1; [36:15]; Mezmur 37:40; 146:3,5).

33:11 samana gebe kalacaksınız, anız doğuracaksınız: Saman ve anızın değeri çok azdır; çabuk yanıp yok olan maddelerdir.

¹Eklerde Kutsal Kitap'ta Adları Geçen Önemli Yerler kaynağından alınan notlara da bakın.

sizi yiyip bitirecek bir ateştir: Asur ordusunun Yerusalem'e karşı gösterdiği öfke kendinin yanmasına neden olacaktı.

33:12 kavimler: 33:3'te olduğu gibi kavimler, çeşitli uluslardan gelerek Sanherib'in ordusunu oluşturan çok sayıda gruptur.

kireç: (30:33; Amos 2:1)

ateşte yakılan dikenler gibi: (2. Samuel 23:6,7)

33:13-24 Yeşaya Asur'un yenilgisini gerçekleşmiş bir olay olarak gördü.

1. Asur'un yenilgisi Tanrı'nın yüceliğini belirtir (33:13).
 2. Asur'un yenilgisi, Tanrı tanımayanları yılgınlığa düşürür (33:14).
 3. Tanrı'nın doğruluğuyla donatılanlar (33:15-24):
 - a. Güvenlik içinde korunurlar.
 - b. Düşmanın pençesinden kurtulduklarını sevinçle ve gönül borcuyla anımsarlar.
 - c. Sakin ve mutlu bir geleceği ümitle beklerler.
- Bu peygamberlikte Yahuda'nın sevinçli geleceğiyle Mesih'in egemenliği iç içe geçmiştir.

33:13 ey uzaktakiler: İster fiziksel uzaklığa göre uzakta bulunanlar olsun, ister yaşadıkları zamana göre uzakta yaşayanlar olsun, herkes Tanrı'nın işlerini ve yüceliğini tanımaya çağrılır. Hem olayın görgü tanığı olanlar hem de sonradan Kutsal Yazı'da bu olayı okuyanlar, Tanrı'nın yüceliğini tanıyacaktı.

dinleyin: Tanrı, Yeşaya'nın ağızıyla uluslara seslenerek Asur'un üstesinden gelerek gösterdiği gücü ve yetkisini tanımlarını buyurur.

yakındakiler: Yahudiler

33:14 Sion'da suç işleyenler yılgın oldular; dinsizleri titreme aldı: Sion'da, yani tanrısal ortamda yaşayan ama kutsal gerçekleri uygulamayan kişiler, bir an önce Tanrı'nın yargısı konusunda uyarılmalıydı (Markos 9:46-48; Luka 12:47-49)! Örneğin, İsrail Krallığı'nın başlangıcında Tanrı'nın yargısı hem Davut'un hem de o dönemde yaşayan halkın yüreğine korku getirdi (Mezmur 119:120; 1. Samuel 6:20). Şimdiki çağda yaşayanlar Mesih'e sığınarak gelecek yargıdan korunabilir; sığınmayanlar ise şimdiden altında buldukları yargı ile titremelidir (Yuhanna 3:18).

Hangimiz yiyip bitiren ateş yanında oturabilir?: Tanrı eyleme başladığı zaman Kendini İsrail'in Kutsalı olarak gösterir.

1. O günaha göz yummaz.
2. Günahın başarılarını sınırlar (33:11).
3. Ocaktaki kireç nasıl küle dönüşürse, Tanrı da günahın gücü ve etkisini aynı biçimde yok eder (33:12).

Tanrı Kendini günahlı adama yiyip bitiren ateş olarak göstermelidir. O'nun sönmez kutsallığı günahı artırmalı.

Yahudalılar, Tanrı'nın yargısını görmeden önce onu hiç önemsemediler. Sanki ya hiç gelmeyecekmiş ya da gelse bile bu herkesin kolayca çekebileceği hafif bir rahatsızlık olacakmış

gibi onu küçümsediler. Ne var ki, sıklıkla sokulunca «yiyip bitiren ateş» diye çığlıklar kopararak yaşamlarından bile vazgeçmişlerdi. «Fırını Yerusalemlerde olan» Tanrı'yı (31:9) yiyip bitiren ateş olarak tanıyacaklar (Tesniye 4:24). Tapınaktaki sunağın hiç sönmeyen ateşi (Levililer 6:13), Tanrı'da öfkenin sevgiyle birleşmesini simgeler. Tanrı'nın öfkesi, kötülüğe karşı sürekli alevlenir ve bu O'nun sevgisinin önemli bir niteliğidir.

33:15 Hakla yürüyen ...: Yeşaya «Hangimiz yiyip bitiren ateş yanında oturabilir?» sorusunu (33:14) şimdi yanıtlar (Mezmun 24:3,4). Kötülüğün egemenlik sürdüğü dönemlerde Tanrı'nın huzurunda doğru yaşamak olanaklıdır. Doğruluğun altı niteliği övülür:

1. **Hakla yürüyen:** Bütün bir topluluk ezilirken bile güçsüzler, ezilenler arasından güçlü bireyler çıkar. Birçokları vatandaşlarından daha rahat bir durumda olduklarında, bu üstünlüklerini komşularının zararına ve kendi yararlarına kullanmaya çalışırlar (Nehemya 5.1-13). Topluma elden geldiğince yardım edecekleri ya da toplulukla birlikte ezilmeyi yeğleyecekleri yerde (İbraniler 11:24-26) kendi çıkarlarını arayarak yüreklerinin kötülüğünü açığa vururlar. Hakla yürüyen adam, bu gibi alçaklıklardan arınmış bir kişidir.
2. **Doğru söyleyen:** Doğru adamda ikiyüzlülük yoktur, yüreğinde düşündüğü gibi konuşur, hileli değildir, yalan söylemez (Yuhanna 1:47). Kutsal Yazı'nın ilkeleriyle eğitilmiş olup Tanrı'nın bakış açısını temsil eder.
3. **Gadr ile olan kazancı hor gören:** Komşusunu kazıklayarak kendini zenginleştirmek düşüncesi doğru adam için iğrençliktir. Yanlış yolda kazanç sağlayacağı yerde yoksul kalmaya, hatta zarar görmeye razı olur; bunun Tanrı'nın kutsallığına daha çok yaraştığını bilir (Mezmun 10:3; 119:36).
4. **Rüşvet almaktan ellerini silken:** İnsanın yüreğini doğruluktan çabucak uzaklaştıran rüşveti (Çıkış 23:8; Tesniye 10:17; 16:19; 1. Samuel 8:3; 12:3; Eyup 15:34; Süleyman'ın Meselleri 15:27; 17:8,23; 21:14; Yeşaya 1:23; 5:23; Amos 5:12; Mika 3:11; 7:3) tümüyle ve en kısa zamanda geri çevirir.
5. **Kan dökme sözünü işitmeye kulak tıkayan:** (Süleyman'ın Meselleri 1:11-16)
6. **Kötülüğü görmemek için gözlerini yuman:** Tanrı bağılısı, her yönüyle O'nun kutsallığını yansıtmalıdır. Kulağının kötülüğü işitmesini, gözlerinin eğri şeyleri görmesini, ağzının uygun olmayan sözler konuşmasını, ellerinin yasak şeylere dokunmalarını, ayaklarının doğru yoldan sapmalarını ve her şeyden önce yüreğinin tanrısızca düşünceleri benimsemesini titizlikle önlemelidir (Eyup 31:1; Mezmun 101:3; 119:37).

Hiçbir liste tüm günahları kapsayamaz. Yeşaya, yaşadığı çağda en çok işlenen günahlara yüksek sesle karşı çıktı.

1. Haksızlık (3:15; 5:23)
2. Baskı (1:17,23; 3:12,14; 5:7)
3. Rüşvet (1:23; Mika 3:11)
4. Cinayet (1:15,21; 59:3)

Doğruluğun

1. Eksikliği

«Yasa'nın her dediğini yerine getiren, ama tek bir noktada ondan sapan kişi bütün Yasa'ya karşı suçlu» olduğunu bilir (Yakup 2:10). Doğru kişi içtenlikle her noktada Tanrı'ya yaraşır bir biçimde yaşamak ister. Öte yandan Ferisiler'le yazıcılar gösteriş için Yasa ve geleneklerin tümünü yerine getirmeye çabaladılar. Ne var ki, sıkı bir biçimde tutukları kurallar onları

günahtan arıtamadı. Bu nedenle de doğru sayılmadılar. İkiyüzlüler Tanrı'nın beklediği belirli koşulları yerine getirdiklerini yüksek sesle açıklar, ama işlerine gelmeyen ayrıntıları önemsemezler. Gururlu ya da ahlaksız kişi yoksullara cömertçe davranabilir, yalan ve hileden nefret edebilir, mesleğinin görevlerini tam olarak bağlılıkla yerine getirebilir, ama ona en sevdiği günahlarından söz edene yazık olur! Kişiyi çekici yapan, kaslı kolları ya da uzun boyu gibi tek bir bedensel güzellik değil, organlarının birbirlerine uyumlu oluşudur. Ruhsal alanda da aynı ilke geçerlidir. «Senin bütün emirlerini gözettim, o zaman utanmam» (Mezmun 119:6). Davut'un sözlerini unutan nasıl doğru sayılsın?

2. Niteliği

Doğruluk, Tanrı sayarlığı ve ahlaki birleştirir. İnsanoğlu bu nitelikleri birbirinden ayırmak ister. Bu tezi ileri süren kişilerin düşünceleri oldukça gariptir. Tanrı'yı sayan bir kişi ahlaksızlığı sürdürebilmiş gibi düşünür ya da haftanın altı günü sahip olduğu yaşam biçimiyle kutsal saydığı yedinci günkü yaşam düzeni arasında ayırım yapar. Kutsal saydığı gün Tanrı'nın hoşuna gitmeyen şeyleri yapmaz, ama diğer günlerde bunları yapar. Mesih inanlısı haftanın her gününde yalnız doğru olanı yapmaya çağılır. Doğruluğa yaraşan ve yaraşmayan şeyleri bir arada yürütmeye çalışmaz. Doğruluk, kötülükte hiçbir iyi yan görmez, kötülüğü iyilikle bağdaştırmaya çalışmaz. Açgözlülük, yardımseverlik ve cömertlikle bağdaşmaz. Adalet rüşvetle uzlaşmaz (1. Samuel 12:3; Vaiz 7:7b). Mesih inanlısı doğru olanı doğru olmayan şeylerle karıştırmaz.

3. Güvenliği

(«Bunları yapan asla sarsılmayacak» Mezmun 15; 24:3-5).

4. Gönül doyunluğu

Karnı tok bir kişi yemek aramaz. Ruhsal gereksiniminin bilincine varmayan bir kişi ruhsal besin aramaz. Ruhsal doyunluk, doğruluğa acıkıp susayanların olacaktır (Matta 5:6).

33:16 yüksek yerlerde o oturacak: Doğru kişi Tanrı'nın huzurunda sürekli bulunur (33:21'le ilgili nota bakın). Ona iki vaat verilir:

1. Güvenlik

kaya hisarları onun yüksek kulesi olacak: Tanrı'dan korkarak doğru yaşayanlar başka hiçbir şeyden korkmamalı. Sıkıntı onları kuşatsa bile korkuya kapılmadan zorlukların üstesinden gelmeyi öğrenebilirler (26:1). Güvenlik içinde korunmuş olanlarla (Mezmun 18:1,2), Tanrı yargısı karşısında titreyenler arasında ne denli büyük bir karşıtlık var (33:14)!

2. Yeterlilik

ekmeği verilecek, suyu emin olacak: Günümüzde sahte «gereksinimleri» karşılama arzusu uyandıran etkenler çoktur. Ekmekle su, gündelik gereksinimlerin tümünün karşılanacağını gösterir. Bağımlılığın oluşturduğu arzular, verilen vaatte bulunmuyordu. «... kurak diyarı su pınarları edeceğim.... Görsünler, bilsinler, düşünsünler ve hep birden anlasınlar ki, bunu Rabbin eli yapmıştır; bunu İsrail'in Kutsalı yaratmıştır» (41:17-20; Mezmun 34:10; 37:25; 132:15). Doğru kişi hem şimdiki hem de gelecek yaşam için vaade sahiptir (1. Timoteos 4:8).

33:17 gözlerin: Özne yeniden değişti (33:6'yla ilgili nota bakın). Yeşaya, 33:15,16'da üçüncü şahısla doğru kişilerin niteliklerinden ve onlara verilen vaatlerden söz etmişti, şimdi ise onlara ikinci şahısla seslenir.

gözlerin kralı güzelliğinde görecektir: Yeşaya'nın bildirisini duyanlar ilkin Kral Hizkiya'yı düşünürdü. Onun krallığının şatafatını gözlerinde canlandıranlar, Yeşaya'nın bu ruhsal bildirisinin

tanrısal güzelliği vurguladığını unutulardı. Ruhsal bir biçimde düşünebilenler en azından Hizkiya'nın doğruluğunu aklına getirirdi.

Dünyasal kralların güzelliği şöyle tanımlanabilir:

1. Kral, tüm görevlerini Tanrı'yı yüceltir bir biçimde tamamlar.
2. Tanrı bilgisini yaymak için gücü ve yetkisini kullanır.
3. Kendi zevki ya da yararı için değil, olanaklarını başkalarının yararı için değerlendirir.

Ne var ki, bu ayetlerin yazıldığı dönemde Kral Hizkiya çul ve külleri kuşanıyordu (37:1). Bu nedenle sözü edilen kral, Mesih olmalıdır (32:1; Mezmur 45:2; Zekarya 9:17).

1. İlk gelişinin güzelliği
İlk gelişinde İsa Mesih'in «ne biçimi ne de güzelliği vardı; gösterişi de yoktu ki, O'na bakınca gönlümüz O'nu çeksin» (53:2). Pilatus'un önünde alçaltılmış olarak durdu (Yuhanna 18:33-38).
2. Cennetteki güzelliği
Şimdi cennette İsa Mesih'in güzelliği açıkça görülmektedir (İbraniler 7:24-26; Vahiy 1:12-18).
3. İkinci gelişindeki güzelliği
İkinci gelişinde Mesih'in doğaüstü bir güzelliği olacaktır (Vahiy 1:13-16; Neşideler Neşidesi 5:10-16).
4. 1000 yıllık egemenliğindeki görkemi (Vahiy 19:11-16)
5. Dünyanın sonundaki güzelliği
Düşmanlarını ayağının altına serildiğinde, krallığı sonsuzluğa dek süreceği zaman görkemi parlayacak (1. Korintliler 15:25,27a; Vahiy 21:23).

«Kralın güzelliği»

1. Tanrı'nın kral için tasarısına uyan Mesih'te tamamlanır.
Dünyanın tarihinde gelip geçmiş firavunları, imparatorları, egemenleri düşününce onların güçleri ve şatafatları göz önüne gelir. Ne yazık ki, genellikle bu şanın arkasında yasadışı baskı gizlidir. Ama Mesih «doğrulukla krallık edecek»tir (32:1).
2. Mesih'in lekesiz özniteliklerinde tamamlanır.
 - a. Güzellik uyum ve bütünlükten kaynaklanır. Mesih'te adalet, sevgi ve bilgelik eksiksizdi.
 - b. Güzellik ahlaksal kurallara sağlanan uyumdan doğar. Mesih kutsaldır, lekesiz ve kusursuz kurban kuzusudur (1. Petrus 1:19; İbraniler 7:26).
3. Ruhsal gözlerle görülür.
Mesih'in güzelliği yalnız doğruluk arayan kişiler tarafından görülebilir (Matta 5:8).
Görme yeteneği ne başkasına aktarılır (Gözlerin görecek!), ne de yoğun bir isteğin sonucunda elde edilir. Sanatsal bir göz, sanat eserlerinin değerini anlayabilir ama ruhsal gerçekleri anlamak için ruhsal görme yeteneği gerekir (1. Korintliler 1:21.25,[18-25]; 2:8,12,13,14).

uzaklara yayılan bir diyar: Yerusalem Yeşaya'nın bildirisini duyanlardan pek uzak sayılmazdı. «Uzaklara yayılan bölge»nin yeni Yerusalem olması gerek (65:17-19; Yeremya 3:17; Vahiy 21:1,2).

İkinci bir yöne bakarak krallığın tarihsel ve ruhsal genişliği karşılaştırılabilir.

1. Krallığın tarihsel genişliği

Sanherib'in saldırıları Yahuda'nın hareket alanını çok daraltmıştı. Tanrı Yahudalılar'ı Sanherib'den özgür kılınca yeniden eski sınırlarına dek rahatça yayılabileceklerdi.

2. Krallığın ruhsal genişliği

- a. Oğlu'nun günahlılar için ölmesi, Tanrı Baba'nın gösterdiği sevginin sınırsız olduğunu kanıtlar (Yuhanna 3:16).
- b. Tanrı'ya eşit oluşuna sınırsız sarılmayarak yüceliğinden soyunmakla ve canını kurtulmalık olarak vermekle İsa Mesih'in geniş sevgisi kanıtlanır (Yuhanna 1:1-14; Filipililer 2:6-9; 2. Korintliler 8:9).
- c. Tanrı'nın İsa Mesih aracılığıyla sunduğu kurtuluşun sınırı yoktur. Bağışlanma çağrısı, en içrenç günahları işlemiş olanlara bile sunulur (1. Timoteos 1:15,16; Vahiy 22:17).
- ç. Mesih inanlıları, Tanrı uğruna doğal sınırları aşan bir sabır gösterirler (Haberciler'in İşleri 7:57-60; 2. Korintliler 6:4; 12:12; 2. Selanikliler 1:4; 2. Timoteos 3:10; İbraniler 6:12; 10:36; 12:1-3; Yakup 5:10,11; Vahiy 1:9; 2:2,3; 14:12).
- d. Kendini Tanrı'ya adanmış bir kişinin etkisi, yaşadığı çağdan gelecek kuşaklara dek uzanabilir.

33:18 yüreğin dehşeti düşünecek: Yahudalılar geriye bakıp Asur'un saldırılarıyla doğan korkuyu şimdi sahip oldukları esenlikle karşılayacaklar.

yazıcı: Yazıcı, adamları askere alan katipti (2. Krallar 25:19; Yeremya 52:25). Birçok Asur kabartmalarında mahkumları, ölümlerin sayılarını, sığır ve koyun v.b.'nin sayılarını kaydeden iki yazıcı görünür.

kuleleri sayan: Kuleleri sayan, saldırılacak kentin gücünü sahip olduğu kuleleri sayarak değerlendirilerek görevlendirilen kişiydi.

33:19 küstah kavim: Küstah kavim sırayla Asurlular, Romalılar ve dünyanın sonunda Mesih'in karşıtı ve onunla birlikte olanlardır. Üçü de Yerusaleml'e göz dikti, onu yenmeye koyuldu. Ne var ki, Tanrı seçtiklerinin karşılaşacağı yıkımı sınırlar (2. Krallar 19:32; Tesniye 28:47-50; Yeremya 5:15,18; Zekarya 14:2).

33:20 gözlerin Yerusaleml'i, bir rahat yurdu ... görecek: (Mezmun 128:5,6)

ebediyen: «Sonsuzluğa dek» şu anlamlara gelebilir:

1. Ya halk Tanrı'nın önünde doğruluk yaşamını sürdürükçe (33:15),
2. Ya çok uzun yıllar,
3. Ya da Mesih'in sonsuz egemenliği (33:17).

kazıkları ebediyen çıkarılmayan, iplerinden hiçbiri kopmayan, sarsılmaz bir çadır: Tıpkı Tanrı'nın Yerusaleml'i güvenlik içinde koruduğu gibi Mesih de Kendi inanlılarını sonsuza dek korur (2. Korintliler 5:1; İbraniler 11:9,10; Vahiy 3:12). Ne bu dünyanın sıkıntıları ne de ölüm Mesih inanlılarını bu güvenlikten koparamaz (Romalılar 8:38-39). Cehennem bile inanlıları yenemez (Matta 16:18).

sarsılmaz çadır: Bazı yorumculara göre bu deyim, Sanherib'in Yerusaleml'dekileri uzaktaki bir ülkeye götürme tehdidini belirtir (36:17). Ancak, «belli bayramlarımızın şehri» cümlesi

okuyucunun ilgisini dinsel törelere ve bunların uygulandıkları yere çevirir. Sözü edilen sarsılmaz çadır, Yerusaleml'deki tapınaktır. Bu dünyanın tapınağı sarsılır (Yeremya 10:20,21; Yeremya'nın Mersiyeleri 2:5-7) ama yeni Yerusaleml'deki tapınak sonsuza dek sarsılmaz (Hezekiel 37:[24-]26-28; Vahiy 15:4; 21:3).

kazıklar, ipler: (Çıkış 27:19; 35:10,18; 38:20; Yeşaya 54:2)

33:21 Rab orada ... bizimle beraber olacak: Tanrı'nın insanlarla birlikte bulunması şöyle anlaşılabilir:

1. Hiçbir şey hiçbir zaman Tanrı'dan gizli değildir (Mezmur 139:1-4,7-12; İbraniler 4:13).
2. Tanrı tasarısına uysun diye olayları etkiler (33:10).
3. Tanrı'nın yüceliği çadırdadır (Çıkış 29:43; 40:34,35) ve tapınakta (1. Krallar 8:11) konaklıyordu.
4. İsa Mesih insanlar arasında yaşadı (Yuhanna 1:14).
5. Tanrı Kendisini O'nu aramayan dünyaya açıklamaz ama O'nu bekleyenlere açıklar (Süleyman'ın Meseller 8:17; Yeremya 29:13; Habercilerin İşleri 17:27; Efesliler 2:13; Yakup 4:8).
6. Cennette inanlılarla sonsuza dek birlikte olacaktır (1. Selanikliler 4:17; Vahiy 21:3).

haşmet: (6:3)

orada geniş ırmakların ve çayların yeri olacak: Birçok önemli kent, deniz ya da ırmak kenarında kurulmuştur (Nahum 3:8), ama Yerusaleml'in bu doğal üstünlüğü yoktu. Bu eksiklik, Tanrı için bir engel oluşturmaz. O, Yerusaleml için ırmakların ve çayların yeri olacaktı (Mezmur 46:4). Tanrı bir ırmağın sağlayacağı bütün yararları sağlayacak, ama onların yol açtığı hiçbir zarara izin vermeyecekti. Örneğin, hiçbir düşmanın savaş gemisi oradan geçemeyecekti.

kürekli gemi: Tanrı bir ırmak yerine benzetildikten sonra Yahuda'nın düşmanları da savaş gemilerine benzetilir.

33:22 Rab: Tanrı'da hükümetin yasama, yürütme ve yargı kolları bir arada toplanır.

1. Yargıcımız:

Bazıları Yasa'nın Tanrı'dan geldiğini kabul eder, ama Yasa'nın ne biçimde uygulanacağını kendileri belirlemek ister. O'nu «yorumlayarak» Yasa'nın ağırlığından kurtulmaya çalışırlar. Ne var ki, Tanrı Yasa'yı bildirirken O'na uygun ve aykırı olan durumları birbirinden ayırarak Yasa'nın çarpıtılmasına olanak tanımadı.

2. Yasa Koyucusu:

Tanrı Musa aracılığıyla Yasa'yı bildirdi. Bu İsrail'le yaptığı antlaşmanın temeliydi. Başlangıçta Tanrı, bu ilkeler henüz yazılı olmamasına karşın, insanoğullarının onları tutmasını zorunlu kılmıştı (Tekvin 4:8-13; Çıkış 20:13; Romalılar 2:12; 5:13,14).

Bugün Tanrı'nın bildirisi tamamlanmış durumdadır. Herkes bu bildiriye göre yaşamak zorundadır. Ayrıca Kutsal Ruh bir Mesih inanlısına Kutsal Söz tarafından yasaklanmayan bir şeyden sakınmasını gösterebilir (Romalılar 14:20-21; 1. Korintliler 6:12; 10:23-24).

3. Kralımız:

Tanrı Kendi Yasası'na saygınlık kazandırır (Korah, Sayılar 16:[1-]32; Uzza, 2. Samuel 6:3-7; Hananya'yla Safira, Haberciler'in İşleri 5:1-10).

Bu üç unvan Mesih'in eksiksiz egemenliğini tanımlar. Yönetimin yargı, yasama ve yürütme yönlerini kapsar. Egemenliğinde Mesih'in Kendisi bu üç yönü de yüklenektir (11:4; 32:1; Yakup 4:12).

Tanrı'nın üç yönlü sorumluluğu üçlü birliği anımsatır (Sayılar 6:24-26).

33:23 iplerin gevşedi: Yahuda'nın düşmanları savaş gemisine benzetilmişti (33:21). Yeşaya Sanherib'in gemisini perişan durumda bulur. İplerinin gevşek durduğunu, direğinin sallandığını, yelkeninin açılmadığını betimleyerek Yeşaya'nın düşünceleri, Sanherib'in henüz gözle görülmeyen ama gerçekleşecek durumuna yöneldi.

seren direğinin dibini pekiştiremediler: Direğin dibi geminin keresteden yapılan tabanındaki bir deliğe sokulur, halatlarla oraya sıkıca bağlanırdı. Halatlar gevşek olduysa direğin delikten kurtulup suya düşmesi olanaklıydı. Bu durumda gemi yelken açıp rüzgarın gücüyle harekete geçemez, belirli bir yöne gidemezdi.

o zaman: «O zaman» vurgulanır. O zaman -- Tanrı'nın Asur'un üstesinden geldiği zaman -- Yahuda'nın kazancı çok olacaktı.

bol çapul: Kral Hizkiya, Asur'a 300 talant altınla gümüş vermişti. Yağma sırasında bu hazine büyük olasılıkla geri alındı. Hizkiya yağmalanan bu malları hazinesine aldığı zaman zenginliği daha da arttı. O denli çoğaldı ki, Hizkiya sakınmayarak varını yoğunu Tanrıtanımaz kişilere gösterdi (2. Krallar 20:13-17).

topallar bile çapulu kapıştılar: Tanrı, kötülükten iyilik getirdi. Yalnız Yerusaleml'i tehlikeden kurtarmakla kalmadı; ayrıca onu zenginleştirdi. Halkın zenginleşmesi o denli kolay oldu ki, yağma yerine geç varanlar da bedence zayıf olanlar da gereğinden çok mala sahip oldular.

33:24 orada oturan: Hastayım, demeyecek: Üç ayrı yorum söz konusu olabilir:

1. Yerusaleml'in Asur'un dehşetinden kurtulması, hastaların ilaç almasına benzer bir sonuç verecekti.
2. Uzun saldırılardan sonra topluluğu sık sık veba kaplardı. Yahuda böylesi bir sonuçtan korunacaktı.
3. Hasta olanlar, Yerusaleml'in kurtuluşunu görünce bu toplumsal sevinci kendi rahatsızlıklarından çok önemseyeceklerdi. Mesih inanlısının kişisel sıkıntısı, Tanrı'nın toplulukta oluşturduğu kutsal değerlendirmesini ya da ulusal minnettarlığı paylaşmasına engel olmamalıdır.

orada oturan kavmin fesadı bağışlanacak: Ulus olsun, bireyler olsun, hiç kimse bundan daha tatlı bir söz duyamaz (Matta 9:2b). Yahudalılar, iğrençlikleri daha bağışlanmamışken «hastayım» diye yakınma hakkını buluyorlardı. Ne var ki, sıklıkla sonucunda günahları için yerinip Tanrı'ya dönen İsraililer Yerusaleml'de oturacaktır. Günahlarının bağışlanması onların kurtuluşu ve gücü olacaktır. Günahı bağışlayan Tanrı, şifa veren Tanrı'dır (Markos 2:5-9). Yeşaya her hastanın sağlığa kavuşacağını (35:5,6; 65:20) ve halkın günahından arıtılacağını bildirirken, yine Mesih'in egemenliğini düşünüyordu.

«Orada oturan kavmin fesadı bağışlanacak.» Bu bölüm ne zaferli bir sonuca ulaşıyor!